

Teema: Erityisesti koulutuksen järjestämisen ja tutkimus- ja koulutuskorvausten osalta

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

§38 Koulutuskorvaus:

Koulutuskorvauksen maksamisen edellytyksenä on yhteistyöalueen maakuntien ja koulutusta antavien yliopistojen välinen koulutussopimus. Korvausten perusteista, suuruudesta ja korvausten maksamiseen liittyvästä menettelystä määrätään asetuksella.

Maakunta- ja sotelakipaketti muuttaa terveydenhuollon ammattilaisten koulutusympäristöä. Koulutusta tulee antaa siellä, missä potilaat ja asiakkaat ovat. Laki paketti pirstoo koulutusta nykyistä useampien toimijoiden järjestämiksi, joista nykyistä useampi on yksityisiä toimijoita. On oletettavaa, että koulutuksen kustannukset tulevat tästä syystä jonkin verran nousemaan. Kustannusten nousu tulee kattaa yliopistoille täysimääräisenä.

Tulevaisuudessa tavoitteena on, että 80 – 90 % peruskoulutetuista lääkäreistä koulutetaan erikoislääkäreiksi, joista suuri osa yleislääketieteen erikoislääkäreiksi sotekeskuksiin. Erikoislääkärikoulutus on muuttumassa osaamisperusteiseksi, mikä edellyttää nykyistä intensiivisempää kouluttajien läsnäoloa. Tämä tulee osaltaan lisäämään koulutuskustannuksia, kun opettajia tarvitaan useampiin toimipisteisiin.

Korkeatasoinen koulutus ja osaaminen perustuvat korkeatasoiseen tutkimukseen. Siksi tieteellisen tutkimuksen tekemistä ei voi erottaa koulutuksesta. Tieteellisen tutkimuksen tekeminen syventää lääkärin ajattelua. Erikoislääkärikoulutuksen yhdeksi valintaperusteeksi on tulossa kokemusta tieteellisessä tutkimuksessa.

§ 39 Alueelliset tutkimustoimikunnat

Jotta alueellisilla tutkimustoimikunnilla olisi merkitystä, niiden tulee voida ohjata maakunnan alueella tehtävää tutkimustyötä. Riittävän tutkimusrahoituksen ohjaaminen tutkimustoimikuntien käyttöön on siksi välttämätöntä.

40 § Yliopistotasaisen sosiaali- ja terveystieteellisen tutkimuksen rahoitus

Ministeriön päätös rahoituksesta perustuu tutkimustoiminnan painoalueiden ja tavoitteiden toteutumiseen sekä tutkimuksen laatuun, määrään ja tuloksellisuuteen edellisellä nelivuotiskaudella. Tutkimustoimikunta päättää tutkimusrahoituksen myöntämisestä alueellaan hakemusten perusteella.

Tutkimuksen rahoituksen korjaaminen alkuperäiselle tasolle on välttämätöntä. Nykyinen valtion tutkimusrahoitus on neljäsosa 20 vuoden ja puolet 10 vuoden takaisesta rahoituksesta.

Kliinisen tutkimuksen ja palvelujärjestelmätutkimuksen rahoitus on parin vuosikymmenen aikana kuivunut kokoon niin, että se on vaarantanut hoidon ja palvelujärjestelmän tutkimusnäyttöön perustuvan kehittämisen ja vaikuttanut kansainväliseen kilpailukykyyn.

Kansainvälisen kilpailukyvyyn menettäminen johtaa siihen, ettemme entiseen tapaan saa käyttöömmme uusimpia hoitomenetelmiä ja uusimpia lääkkeitä. Pelkästään kliinisten lääketutkimusten myötä Suomen on saatu uusia ilmaisia lääkkeitä vuosittain yli 20 miljoonan euron arvosta. Tämä ei olisi mahdollista ilman korkeaa kliinisen tutkimuksen tasoa.

Tutkijan koulutus kestää vuosia, kokeneilla tutkijoilla on takanaan parin vuosikymmenen kokemus. Tutkimusrahoituksen tärkeä tehtävä on pitää huolta siitä, että meillä on tulevaisuudessakin kansainväliset mitat täyttäviä kokeneita tutkijoita kaikilla erikoisaloilla.

Kliinisen lääketieteen tutkimusresursseja tulee merkittävästi lisätä nykyisestä.

Erityisvastuualueiden tutkimusrahoitus kohdistuu 50 lääketieteen ja 5 hammaslääketieteen erikoisalalle, joissa kaikissa pitää antaa tutkimukseen perustuvaa koulutusta.

Yhteistyöalueiden tutkimusrahoituksella on tuettu vuosikymmenten aikana joka vuosi satoja kliinisessä työssä olevia lääkäreitä, jotka muutamien kuukausien mittaisilla apurahoilla ovat tehneet tutkimustyötä ja viimeistelleet väitöskirjatyötä.

Näiden satojen tutkijoiden merkitys terveysalan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kasvustrategian toteuttamisessa, myös tulevaisuudessa, on korvaamaton. Ilman kaikki erikoisalat kattavaa tutkimusosaamista ja kiinnostusta kliininen lääketiede tulee kuivumaan. Joustavalla ja alueellisesti eri erikoisaloille kohdennettavalla tutkimusrahoituksella tuetaan myös edellä mainittua erikoislääkärikoulutusta.

Tutkimusrahoitus tulee kohdentaa nykyisen mallin mukaan täysimääräisesti yhteistyöalueille.

Lakiesityksen mukaisesti tutkimusrahoitus jää edelleen erilliseksi rahoitusmuodokseen. Tämä on oikein. Kapitaatiopohjainen tutkimusrahoitus veisi kokonaan pohjan lain edellyttämältä laadukkaasta tutkimuksen vaatimukselta, koska sellaisenaan sillä ei ole lain edellyttämiä kannustumia.

Kliinisen tutkimuksen lisäksi rahoitusta tullaan kohdistamaan sosiaalihuollon ja palvelujärjestelmätutkimuksen alueille mukaan lukien laatu sekä hoitoketjujen toimivuuden tutkimus.

Rahoitusta määrää arvioitaessa ja suunnattaessa on huomattava, että sosiaalihuollolta sekä palvelujärjestelmätutkimukselta molemmilta puuttuu näyttöön perustuvan kehittämisen kulttuuri. Tämä edellyttää alkuun korvamerkittyä rahoitusta, koska ne eivät pärjää katsottaessa tutkimuksen laatuun, määrään ja tuloksellisuuteen liittyviä mittareita. Näiden alueiden osaajaresurssit ovat merkittävästi vähäisemmät kuin terveydenhuollon osaamisresurssit ja tilanteen korjaaminen edellyttää tutkijakoulutuksen käynnistämistä.

Innovaatiotoiminta

Terveysalan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kasvustrategiassa (TEM Raportteja 12/2014) todetaan: ”Kilpailukyvyyn keskiössä ovat yliopistollisten sairaaloiden ja niiden ympärille syntyneiden osaamiskeskittymien kehittäminen tutkimuksen ja yritystoiminnan kumppanuuksien näkökulmasta. Alueiden erikoistumisen ja kansallisesti yhtenäisten toimintamallien avulla kilpailukykyimme paranee.”

Maakunta- ja sotelakipaketilla on suuri merkitys myös muulle yhteistyöalueen elinkeinotoiminnalle kuin sote-elinkeinotoiminnoille. Koulutus- tutkimus- ja innovaatiotoiminta liittyvät toisiinsa. Siksi ei

ole yhden tekevää miten kasvustrategiassa mainitut maakuntien ylläpitämät osaamiskeskittymät rahoitetaan niin koulutuksen kuin tutkimuksenkin osalta.

Lausuntopyynnön teema keskittyy ”erityisesti koulutuksen järjestämisen ja tutkimus- ja koulutuskorvausten” osalle. Näiden korvausten tasolla ei ole merkitystä pelkästään koulutukselle ja tutkimukselle, vaan myös kasvustrategian edellyttämien osaamiskeskittymien toiminnalle.